

Volgens advocaat-generaal Kokott kan de gezinshereniging van echtparen waarvan beide partners derdelanders zijn, in beginsel ervan afhankelijk worden gesteld dat degene die zich bij zijn echtgenoot wil voegen, met goed gevolg een examen over taal- en maatschappijkennis aflegt

In geval van onredelijkheid of van bijzondere omstandigheden moet evenwel in individuele gevallen vrijstelling van het examen mogelijk zijn. Bovendien mogen de eventuele kosten van het examen niet dermate hoog zijn dat zij een belemmering voor de uitoefening van het recht op gezinshereniging vormen.

Nederland vereist voor de gezinshereniging van echtparen waarvan beide partners derdelanders zijn, dat degene die zich bij zijn echtgenoot wil voegen, vóór de binnenkomst met goed gevolg een inburgeringsexamen aflegt, waarmee hij bewijst over basiskennis¹ van de Nederlandse taal en over basiskennis over de samenleving² te beschikken. Daarmee dient de uitgangspositie van degene die zich bij zijn echtgenoot in Nederland voegt, te worden verbeterd en diens integratie in de Nederlandse samenleving te worden bevorderd. Bij een ernstige geestelijke of lichamelijke beperking alsmede in gevallen van bijzondere hardheid³ kan vrijstelling worden verleend. Voorts zijn staatsburgers van bepaalde derde landen, zoals Canada en de VS, vrijgesteld. Men wordt pas toegelaten tot het examen indien de examenkosten van 350 EUR zijn voldaan. In geval van herhaling van het examen moeten deze kosten opnieuw worden voldaan. Ter voorbereiding op het examen biedt Nederland in 18 talen een zelfstudiepakket aan, waarvoor eenmalig een bedrag van 110 EUR moet worden betaald.

De Nederlandse Raad van State wenst te vernemen of dit inburgeringsexamen verenigbaar is met de richtlijn gezinshereniging⁴, die de lidstaten onder het opschrift „Vereisten voor de uitoefening van het recht op gezinshereniging” toestaat van derdelanders te verlangen dat zij aan integratievoorwaarden voldoen. De Raad van State moet uitspraak doen over de gevallen van een Azerbeidjaanse en Nigeriaanse, die zich bij hun in Nederland levende echtgenoten, die eveneens derdelander zijn, willen voegen. Zij beriepen zich beide op lichamelijk respectievelijk geestelijk lijden, om te worden vrijgesteld van het inburgeringsexamen. De bevoegde autoriteit achtte dit echter niet voldoende ernstig en wees de verzoeken derhalve af.

¹ Niveau A1 (basisgebruiker) van het Europees Referentiekader van Moderne Vreemde Talen.

² Zo wordt bijvoorbeeld gevraagd of mannen en vrouwen in Nederland gelijke rechten hebben, of Nederland een scheiding van kerk en staat kent en op welke leeftijd kinderen schoolplichtig zijn.

³ Namelijk indien degene die zich bij de gezinshereniger wil voegen, op grond van zeer bijzondere individuele omstandigheden blijvend niet in staat is het examen met goed gevolg af te leggen en aantoonbaar dat hij alle inspanningen heeft geleverd die in redelijkheid van hem kunnen worden gevergd om het examen met goed gevolg af te leggen.

⁴ Richtlijn 2003/86/EG van de Raad van 22 september 2003 inzake het recht op gezinshereniging (PB L 251, blz. 12, met rectificatie in PB 2012, L 71, blz. 55).

In haar conclusie van heden staat advocaat-generaal Juliane Kokott op het standpunt dat het hier aan de orde zijnde **inburgeringsexamen een in beginsel toelaatbare integratievoorwaarde** in de zin van de richtlijn is.

Het leren van de taal van het land is een essentiële voorwaarde voor integratie. Kennis van de taal vergroot niet alleen de kansen van derdelanders op de arbeidsmarkt, maar maakt het ook mogelijk dat zij in noodsituaties zelfstandig de hulp kunnen inroepen van instanties in het land van ontvangst. Basiskennis over de samenleving zorgt er bovendien voor dat gezinsleden die zich bij de gezinshereniger voegen, vertrouwd raken met belangrijke basisregels van het samenleven, wat misverstanden en schendingen van rechtsregels kan helpen voorkomen. Daar het Nederland juist gaat om een verbetering van de uitgangspositie van de gezinsleden die zich bij de gezinshereniger voegen, zijn cursussen die pas na binnenkomst worden gevolgd, niet even doeltreffend. Het inburgeringsexamen is ook passend, met name wordt enkel basiskennis vereist die normaal gesproken zonder al te veel moeite kan worden verworven. De vrijstelling van staatsburgers van bepaalde derde landen hoeft niet tot incoherentie van de Nederlandse regeling te leiden, daar de richtlijn een gunstiger behandeling op grond van bilaterale overeenkomsten toelaat.

De Nederlandse regeling is **echter onevenredig en niet verenigbaar met de richtlijn, indien het inburgeringsexamen ook vereist is in situaties waarin dit, met inachtneming van zijn individuele situatie, voor het gezinslid dat zich bij de gezinshereniger wil voegen, niet redelijk is of indien op grond van de bijzondere omstandigheden van het individuele geval redenen bestaan die, ondanks het feit dat het examen niet met goed gevolg is afgelegd, tot toestemming voor de gezinshereniging nopen.**

Het staat aan de Raad van State om deze beoordeling te maken en in het bijzonder om te toetsen of de bestaande hardheidsclausule de mogelijkheid biedt rekening te houden met deze belangen. In het kader van de redelijkheid kunnen naast de gezondheidstoestand van de betrokkene, zijn cognitieve vaardigheden en zijn opleidingsniveau ook factoren als de beschikbaarheid van voor hem begrijpelijk voorbereidingsmateriaal, de ontstane kosten en de tijdsdruk van belang zijn. Van een gezinslid dat zich bij de gezinshereniger wil voegen en dat geen van de 18 talen beheerst waarin het cursusmateriaal ter voorbereiding op het examen beschikbaar is, zal bijvoorbeeld niet steeds mogen worden verwacht dat hij eerst één van de cursustalen leert om daarna met behulp daarvan te beginnen met de eigenlijke voorbereiding op het examen.

Volgens advocaat-generaal Kokott **verzet de richtlijn zich bovendien tegen nationale bepalingen die aan een inburgeringsexamen zoals het onderhavige, kosten verbinden, indien deze kosten en de inning ervan voor het gezinslid dat zich bij de gezinshereniger wil voegen, een belemmering kunnen vormen om zijn recht op gezinshereniging uit te oefenen.**

Van dit risico is in casu sprake. Kosten ter hoogte van 350 EUR kunnen in grote delen van de wereld vanwege het gemiddelde inkomen per inwoner aldaar een aanzienlijke financiële belasting betekenen. Bijgevolg kunnen deze kosten in individuele gevallen een onevenredige belemmering vormen die afbreuk doet aan het met de richtlijn nagestreefde doel en aan het nuttig effect van die richtlijn, temeer daar het examengeld bij iedere nieuwe poging opnieuw dient te worden betaald. In dergelijke gevallen zou de oplossing kunnen liggen in **vrijstelling of uitstel** van betaling van deze kosten. Of en in hoeverre dit naar Nederlands recht mogelijk is, zal de Raad van State moeten onderzoeken.

NOTA BENE: De conclusie van de advocaat-generaal bindt het Hof van Justitie niet. De advocaten-generaal hebben tot taak, in volledige onafhankelijkheid het Hof een juridische oplossing te bieden

voor het concrete geschil. De rechters van het Hof beginnen vandaag met de beraadslagingen over het arrest, dat op een latere datum zal worden gewezen.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van de conclusie is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170